

MÉS CATALANADES I CATALANISMES EN EL QUIXOT

La lectura de la part final del llibre de Brandariz, m'ha donat algunes claus per trobar algunes catalanades al Quixot que em sembla no apareixen en el document en mp3 que la FEHC te al seu web. El disc que acompanya la edició d'en Rico de 1998 m'ha estat també molt útil.

Comencem per la petita joia: l'he trobat cercant al cd de l'edició d'en Rico l'expressió "un su amigo" que esmenta en Brandariz (ell com no parla català no s'adona dels altres dos errors)

Apartóse Roque a una parte y escribió a un su amigo a Barcelona (Part II, cap 60, pag 1128, lin 32).

(Tres en uno!!! "a una parte" per apart, "un su amigo" per un seu amic i "a" per en; a més parlant d'en Rocaguinarda i Barcelona !!!)

Una rodela que pidió prestada a un su amigo (un amic seu) (Part I, cap 7, pag 92, lin 6)

Este muchacho que estoy castigando es un mi criado (un meu criat) (Part I, cap 4, pag 1128, lin 32).

...y un su escudero que Sancho Panza tiene por nombre (un seu ...) (Part II, cap 62, pag 1139, lin 17)

El mi buen compatriote Don Quijote de la Mancha (el meu bon) (compatriote es pronunciació valenciana de compatriota?) (Part I, cap 29, pag 341, lin 5)

Al mirar metía el un ojo en el otro un poco (l'un ull en l'altre) (Part I, cap 22, pag 241, lin 14)

...aunque me diesen cuatro fanegas de cebada encima (a sobre, a més a més; i no pas al damunt, físicament, que més aviat seria una mala jugada) (Part II, cap 13, pag 728, lin 12)

Insula Barataria segons el Diccionari de la llengua catalana, barat, com a substantiu, és un engany o un frau. Això li afegeix contingut al nom d'aquest lloc que té una certa rellevància a l'argument del Quixot. A més t'he sentit comentar que es pot interpretar com una crítica als abusos reials en clau "aragonesista" amb la fugida d'Antonio López.

Cal dir que la idea me l'ha donat un comentari de Brandariz que afirma que "esperar barato" a la província de León fins fa poc s'usava en el sentit d'esperar en va. No diu res, però, de que existeixi com a substantiu en castellà. El mateix Brandariz diu que d'aquest "barato" podria venir el nom de la ínsula, que en aquest cas, més aviat voldria dir "evanescente". Del barat català, se'n desprèn que tot la història és una presa de pèl.

El lleo y falso de sueño, y el ferido besa a vuestra merced (el llec, mancat de coneixements). (Part I, cap 26, pag 296, lin 23). A peu de plana Rico ens comenta que aquí Sancho està citant malament un poema escrit per dom Quixot, i diu “lleo” quan hauria de dir “llagado”, i s’estranya que no es paraula castellana i fa la hipòtesi de que no fos la pronúncia sayaguesa de “lego”. Evidentment Brandariz es fa ressò d’aquest comentari, però també es pot interpretar en clau catalana.

Pep Comajuncosa